

ДОДАТОК А
Копії публікацій

**Харківський національний університет
радіоелектроніки**

**Кафедра економічної кібернетики та управління
економічною безпекою**

**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА**

матеріали

V Міжнародної науково-практичної конференції

3 грудня 2024 року

м. Харків

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ**

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА**

матеріали

V Міжнародної науково-практичної конференції

3 грудня 2024 року

Харків 2024

УДК 330.341; 338.24; 005 (06)
С91

Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 3 грудня 2024 р.) / За заг. ред. д.е.н., проф. Т.В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2024. 192 с.

У збірнику містяться матеріали, що були подані на V Міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта» (м. Харків, 3 грудня 2024 року).

Праці науковців охоплюють такі тематичні напрями досліджень: сучасні економічні теорії та історія економічної думки; світове господарство: нові виклики та інноваційні форми міжнародних економічних відносин; єдиний цифровий ринок Європейського союзу; економіка та управління національним господарством; розвиток сучасного підприємництва в умовах впливу та протидії гібридним загрозам; інформаційні технології в бізнесі: електронна комерція та віртуальна торгівля; економіка природокористування та сучасні проблеми охорони навколишнього середовища; демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика; бухгалтерський облік, аналіз і аудит: національні особливості та світові тенденції; сучасні математичні методи, моделі та інформаційні системи в економіці; Україна-ЄС: цифрові інновації для змін; фінанси, страхування та банківська справа; економіка підприємства та корпоративне управління; безпека бізнесу та модернізація бізнес-процесів; інновації в бізнес-освіті.

Результати наукових досліджень, що представлені у збірнику, виконані в межах реалізації НДР і Міжнародного гранту кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою Харківського національного університету радіоелектроніки, а саме: науково-дослідної роботи «Організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку та економічної безпеки суб'єктів господарювання» (Державний реєстраційний номер 0122U000510); Міжнародного проєкту Еразмус + KA2 «University-communities: strengthening cooperation/UNICOM» (project #101083077 CBNE Strand 3).

Для науковців, викладачів, аспірантів, а також фахівців, що займаються дослідженням питань соціально-економічного розвитку та забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни.

УДК 330.341; 338.24; 005 (06)

Автори є цілком відповідальними за висловлені ідеї, висновки та пропозиції.

Праці відтворюються безпосередньо з авторських оригіналів.

У разі використання матеріалів збірника посилання на авторів і видання обов'язкове. Розповсюджувати та тиражувати без офіційного дозволу ХНУРЕ забороняється.

- © Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2024
- © Харківський національний університет радіоелектроніки, 2024
- © Колектив авторів, 2024

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет радіоелектроніки
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України
Київський національний університет технологій та дизайну
Асоціація «Міжнародний науково-освітній траст»
Національний фонд досліджень України
ТОВ «Компанія з управління активами «Реноме-2008»
Університет національної та світової економіки, Болгарія
The European Academy of Sciences Ltd, United Kingdom
Латвійський університет, Латвія
Університет Бабеш-Большой, Клуж-Напока, Румунія

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Ігор Рубан, в.о. ректора Харківського національного університету радіоелектроніки, д.т.н., професор, Україна.

Юрій Романенков, проректор з наукової роботи, Харківський національний університет радіоелектроніки, д.т.н., професор, Україна.

Тетяна Полозова, завідувач кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, Харківський національний університет радіоелектроніки, д.е.н., професор, Україна.

Світлана Гришко, професор кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, Харківський національний університет радіоелектроніки, к.е.н., доцент, Україна.

Людмила Горохова, директор Української асоціації з розвитку менеджменту та бізнес-освіти, Україна.

Надія Белікова, учений секретар Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, д.е.н., професор, Україна.

Вікторія Маргасова, директор науково-дослідного інституту економіки, Київський національний університет технологій та дизайну, д.е.н., професор, Україна.

Георгій Іоффе, президент асоціації «Міжнародний науково-освітній траст», Україна.

Максим Колісник, головний спеціаліст відділу «Офіс Горизонт Європа в Україні» Національного фонду досліджень України, к. держ.упр., доцент, Україна.

Євгеній Ситниченко, директор ТОВ «Компанія з управління активами «Реноме-2008», к.ф.н., Україна.

Kostadin Kolarov, PhD, Associate Professor, Director Institute of Entrepreneurship University of National and World Economy, Bulgaria.

Svetlana Drobyazko, Doctor of Economics, Professor, President of The European Academy of Sciences Ltd, United Kingdom.

Baiba Šavriņa, Dr.oec., Professor, University of Latvia, Riga, Latvia.

Adriana Tiron Tudor, Dr., Prof. univ., Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania.

Олена Мурзабулатова, доцент кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, Харківський національний університет радіоелектроніки, к.е.н., доцент, Україна, *секретар конференції*.

Ministry of Education and Science of Ukraine
 Kharkiv National University of Radio Electronics
 Ukrainian Association for Management Development and Business Education
 Research Center for Industrial Development Problems of National Academy of Sciences
 Kyiv National University of Technologies and Design
 International Scientific and Educational Trust Association Non-governmental organization
 National Research Foundation of Ukraine
 Assets Management Company «Renome-2008» LTD
 University of National and World Economy, Bulgaria
 The European Academy of Sciences Ltd, United Kingdom
 University of Latvia, Latvia
 Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania

MEMBERS OF THE CONFERENCE ORGANIZING COMMITTEE

Igor Ruban, Acting Rector of Kharkiv National University of Radio Electronics, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine.
 Yuri Romanenkov, Vice-Rector for Scientific Work, Kharkiv National University of Radio Electronics, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine.
 Tetiana Polozova, Head of Department of Economic Cybernetics and Management of Economic Security, Kharkiv National University of Radio Electronics, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ukraine.
 Svitlana Gryshko, Professor of Department of Economic Cybernetics and Management of Economic Security, Kharkiv National University of Radio Electronics, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Ukraine.
 Lyudmyla Gorokhova, Director of Ukrainian Association for Management Development and Business Education, Ukraine.
 Nadiia Bielikova, Academic Secretary of Research Center for Industrial Development Problems of National Academy of Sciences, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ukraine.
 Viktoriia Marhasova, Director of Research Institute of Economics, Kyiv National University of Technologies and Design, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ukraine.
 Georgii Ioffe, President Association «International Scientific and Educational Trust», Ukraine.
 Maksym Kolisnyk, Pillar Officer at Horizon Europe Office in Ukraine, National Research Foundation of Ukraine, PhD in Public Administration, Associate Professor.
 Yevhenii Sytnychenko, Director of Assets Management Company «Renome-2008» LTD, PhD, Ukraine.
 Kostadin Kolarov, PhD, Associate Professor, Director Institute of Entrepreneurship University of National and World Economy, Bulgaria.
 Svetlana Drobnyazko, Doctor of Economics, Professor, President of The European Academy of Sciences Ltd, United Kingdom.
 Baiba Šavriņa, Dr.oec., Professor, University of Latvia, Riga, Latvia.
 Adriana Tiron Tudor, Dr., Prof. univ., Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania.

Olena Murzabulatova, Associate Professor of Department of Economic Cybernetics and Management of Economic Security, Kharkiv National University of Radio Electronics, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Ukraine, *Secretary of the Conference.*

ЗМІСТ

<i>Batih V.</i>	
FEATURES OF ENTERPRISE DEVELOPMENT MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF INCLUSIVE DEVELOPMENT.....	9
<i>Budyansky V.S., Boichenko M.Y.</i>	
SELF-MANAGEMENT AS A METHOD OF INCREASING THE EFFICIENCY OF AN ENTERPRISE'S ECONOMIC ACTIVITY USING THE PARETO PRINCIPLE AND PARKINSON'S LAW.....	13
<i>Mazhuta V., Zhang Qin</i>	
LEVERAGING THE BALANCED SCORECARD FOR MANAGING SUSTAINABLE ENTERPRISE DEVELOPMENT.....	18
<i>Murzabulatova O., Suknov O.</i>	
RELATIONSHIP BETWEEN ENTERPRISE DEVELOPMENT POTENTIAL AND ECONOMIC SECURITY.....	21
<i>Romanenkov Yu.O. Mursalzade Ziya, Mazepa A.S.</i>	
PERSPECTIVES AND RISKS OF INVESTMENTS IN OIL, FINANCIAL ASSETS AND CRYPTOCURRENCY.....	24
<i>Sheiko I., Martynenko M., Krasnomovets H.</i>	
THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN COMBATING CYBERATTACKS.....	27
<i>Sheiko I., Huo Huizhu, Ahazada Elmur</i>	
ANALYSIS OF THE METHODS FOR ECONOMIC SECURITY ASSESSMENT.....	30
<i>Sheiko I., Wan Wei, Dolina K.</i>	
DIGITAL RISKS FOR IT COMPANIES.....	33
<i>Близнюк Т.П., Хунхай Ван</i>	
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ: СУТНІСТЬ ТА СКЛАДОВІ.....	36
<i>Вешкін Є.П., Осадчук І.О., Осадчук М.О.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	38
<i>Гришко С.В., Ступак О.М.</i>	
УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІДДАЛЕНОЇ РОБОТИ.....	41
<i>Гришко С.В., Черніков Д.І.</i>	
ІНСТРУМЕНТ МІНІМІЗАЦІЇ ВПЛИВУ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	44
<i>Гусейнлі Ш.Р. огли</i>	
КОНТРОЛІНГОВЕ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	47
<i>Гуца О.М., Ісуменцева Н.В., Мануйлов О.В.</i>	
МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ КРІ.....	49
<i>Ду Ханьюй</i>	
МІСЦЕ І РОЛЬ БІЗНЕС-ОСВІТИ В СИСТЕМІ ОСВІТНИХ ПОСЛУГ.....	53

<i>Довгопол Н.В., Ципілін А.О.</i>	
ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ	56
<i>Іванов І.О.</i>	
ПОНЯТТЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	59
<i>Ісуменцева Н.В., Мануйлов О.В.</i>	
СТАТИСТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЯКОСТІ РОБОЧОЇ СИЛИ СПЕЦИФІЦІ ПРАЦІ	62
<i>Кирий В.В., Кравець М.Ю.</i>	
КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК КОМПОНЕНТ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	65
<i>Кирий В.В., Твердохлібов М.В., Краснощок В.І.,</i>	
РОЗВИТОК СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВПЛИВУ ТА ПРОТИДІЇ ГІБРИДНИМ ЗАГРОЗАМ	68
<i>Крамаренко К.М., Мадера В.С.</i>	
ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДУ ОБОРОННОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ	71
<i>Курденко О.В., Моїсєєнко А.Ю.</i>	
ЗАСТОСУВАННЯ ESG В ПРИЙНЯТТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ	74
<i>Курденко О.В., Моїсєєнко Є.Ю.</i>	
СПЕЦИФІКА ІНВЕСТИВАННЯ В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ	77
<i>Марченко Р.О., Глушков А.В.</i>	
ШЛЯХИ ЗМЕНШЕННЯ ВТРАТ НА НЕБАЛАНСАХ ЯК ОДИН З ШЛЯХІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВПЛИВУ ТА ПРОТИДІЇ ГІБРИДНИМ ЗАГРОЗАМ	79
<i>Мізін Д.С., Нєронов П.Є., Салай М.В.</i>	
ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ПОСИЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	82
<i>Морозова Н.Л., Дєнчик І.С.</i>	
ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ: МОЖЛИВОСТІ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	85
<i>Морозов Д.П.</i>	
УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	88
<i>Мурзабулатова О.В., Білоус П.В., Саричева М.В.</i>	
ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРИВАТНИХ ОСВІТНІХ ЦЕНТРІВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ ТА ВОЄННОГО СТАНУ	91
<i>Мурзабулатова О.В., Кравцов О.О.</i>	
ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	94

<i>Петренко Д.А.</i>	
ІНКЛЮЗИВНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ВЕКТОР РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ	97
<i>Перетлюкова О.В., Полозов О.Б.</i>	
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	102
<i>Помогалова Н.В., Мороз М.Ю.</i>	
МЕТОДИ МІНІМІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ	105
<i>Помогалова Н.В., Тєслєнко І.В., Полозова О.О.</i>	
МЕХАНІЗМИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ	108
<i>Пономарьов С.В., Мороз М.Ю.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ІННОВАЦІЙНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ	111
<i>Пономарьов С.В., Москальова М.С.</i>	
УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВИМИ РИЗИКАМИ	114
<i>Пономарьов С.В., Мурзабулатова М.С.</i>	
ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ КРИЗИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	117
<i>Прібильнова І.Б., Антонович В.Д.</i>	
ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ МОНІТОРИНГУ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ТЕНДЕНЦІЙ	120
<i>Прібильнова І.Б., Дзівінська А.О.</i>	
МОДЕЛІ ПЕРЕДБАЧУВАНОЇ АНАЛІТИКИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ КІБЕРЗАГРОЗАМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	123
<i>Прібильнова І.Б., Кравцов О.О.</i>	
ІНТЕГРАЦІЯ АНАЛІТИЧНИХ ПЛАТФОРМ ДЛЯ КОМПЛЕКСНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	126
<i>Прібильнова І.Б., Мороз М.Ю.</i>	
СПЕЦИФІКА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В СТАРТАПАХ	129
<i>Прібильнова І.Б., Москальова М.С.</i>	
ЗАСТОСУВАННЯ CRM-СИСТЕМ В МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	132
<i>Прібильнова І.Б., Носарева А.Є.</i>	
ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА	135
<i>Прібильнова І.Б., Пересада О.В.</i>	
ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	138
<i>Салманов Ельбей Зака огли</i>	
ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ МІЖКУЛЬТУРНИМИ КОМУНІКАЦІЯМИ	140
<i>Синіговець О.М.</i>	
ГАЛУЗЕВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ У СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ ТА ВИКЛИКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	142
<i>Соколова Л.В., Антонович В.Д.</i>	
ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ У РОЗВИТКУ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	145

<i>Соколова Л.В., Горсуль К.Р.</i>	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ МІНЛИВОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	148
<i>Соколова Л.В., Дзівінська А.О., Бабаєв М.М.</i>	
КОНКУРЕНТНИЙ АНАЛІЗ В ЕРУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ.....	152
<i>Соколова Л.В., Деменчук В.Д.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ.....	155
<i>Соколова Л.В., Орлов В.О.</i>	
СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	158
<i>Соколова Л.В., Соловійов М.С.</i>	
ХАРАКТЕРИСТИКА НАПРЯМІВ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	161
<i>Станьковська І.М., Смага Л.Р.</i>	
АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	164
<i>Ткаченко А.Г., Герасимюк Д.Ю., Гуреева К.А.</i>	
РОЛЬ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	167
<i>Тохтаміш Н.І., Дзівінська А.О., Гуляєв Н.Ю.</i>	
ВЗАЄМОДІЯ БІЗНЕСУ ТА ВІЙСЬКОВИХ СТРУКТУР ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	170
<i>Турчин О.А., Матвеева Д.А., Полозов М.О.</i>	
АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ ПРАКТИК ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ РОЗУМНОГО МІСТА В УКРАЇНІ.....	173
<i>Худяков Д.Л., Зінов'єв А.П., Канунік Є.В.</i>	
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ В КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	176
<i>Шейко І.А., Степаненко Р.Д., Кузовкіна К.Р.</i>	
РИЗИКИ ТА ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ.....	179
<i>Штанько В.І., Герасимюк Д.Ю.</i>	
ЕТИКА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ФІНАНСОВИХ СИСТЕМАХ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	182
<i>Штанько В.І., Кушнір І.С.</i>	
ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КОНЦЕПЦІЮ ЗМІНИ РОЗУМІННЯ РЕСУРСІВ У ПРОЄКТНОМУ УПРАВЛІННІ.....	186
<i>Штанько В.І., Мізін Д.С.</i>	
МОРАЛЬНІ ДИЛЕМИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АБО КУЛЬТУРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ.....	189

Batih V.,

PhD student,

Kharkiv National University of Radio Electronics

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-3883-3648>

FEATURES OF ENTERPRISE DEVELOPMENT MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF INCLUSIVE DEVELOPMENT

For a long time, Ukraine was dominated by an outdated economic and social development model, which limited opportunities for sustainable growth and social integration. Such a model contributed to the preservation of a high level of poverty and prevented the provision of conditions for the effective participation of all segments of the population in public life and economic activity. It has also contributed to the growth of environmental challenges due to the unwise use of natural resources and neglect of rational production and consumption principles. This led to deepening social inequality and slowing down the country's economic development, increasing social tensions and reducing the economy's overall competitiveness.

At the beginning of 2022, the situation remained difficult: pensioners amounted to more than 10.8 million people, of which 8 million were pensioners by age [2, p. 23]. At the same time, the number of people with disabilities who, due to their restrictions, were not able to fully participate in social activities amounted to 316.1 thousand people (11.6% of the total number of people with disabilities). Unemployment also remained a severe problem, covering 171.6 thousand people. Which negatively affected both the individual well-being of citizens and the economic stability of the country as a whole.

Another critical aspect of social inequality is widespread poverty among the population. In 2021, more than 1 million households in Ukraine received an average per capita income that did not exceed UAH 3000, which indicates a profound social and economic crisis. The large number of such households means that millions need

Security risks, such as hacking and fraud, add to their unpredictability. Additionally, the lack of comprehensive regulation creates uncertainty for long-term investors.

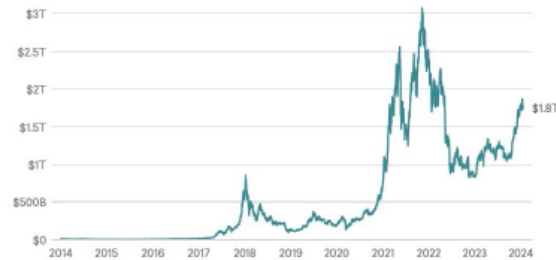

Figure 2 – Total market value of cryptocurrencies [2]

Oil, financial assets, real estate, and cryptocurrency each present unique opportunities and challenges. The choice of investment depends on an individual's risk tolerance, financial goals, and market outlook. While diversification across these asset classes can mitigate risks, investors must remain vigilant about external factors and market trends. By understanding the distinct characteristics of each asset class, investors can make informed decisions that align with their financial objectives.

References

1. Statista. Return rate on crude oil investments worldwide from 2010 to 2023. URL: <https://www.statista.com/statistics/825581/returns-on-crude-oil-investments-worldwide/>.
2. Council on Foreign Relations. The Crypto Question: Bitcoin, Digital Dollars, and the Future of Money. 17 January, 2024. URL: <https://www.cfr.org/background/crypto-question-bitcoin-digital-dollars-and-future-money>.

Sheiko I.,
Associate Professor of Economic Cybernetics
and Management of Economic Security Department
Kharkiv National University of Radio Electronics
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5770-3677>

Martynenko M.,
PhD student,
Kharkiv National University of Radio Electronics
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-8926-2703>

Krasnomovets H.,
student,
Kharkiv National University of Radio Electronics
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-9712-8989>

THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN COMBATING CYBERATTACKS

As the digital landscape evolves, organizations face increasing challenges in safeguarding their assets from sophisticated cyber threats. The integration of digital technologies into cybersecurity strategies has become pivotal in mitigating these risks. This text explores the application of advanced digital technologies, such as artificial intelligence (AI), real-time monitoring systems, and network security platforms, to address cyberattacks across diverse industries.

AI and machine learning (ML) technologies have revolutionized the detection and prevention of cyber threats. These technologies enable organizations to analyze vast amounts of data, identify patterns, and detect anomalies indicative of potential breaches. For example, fintech companies utilize AI-driven tools to enhance fraud detection and risk assessment. For example, Humanize, a U.S.-based cybersecurity startup, leverages AI to quantify cyber risks, assess vulnerabilities, and provide

actionable remediation strategies. Such tools not only streamline the identification of threats but also optimize resource allocation for mitigating critical risks.

Real-time monitoring has emerged as a crucial tool in defending critical infrastructure. In the energy sector, the U.S. Department of Energy's «Neighborhood Keeper» initiative exemplifies this approach. By deploying technology that provides near-instantaneous visibility into electrical grids, the program improved system monitoring from 5 % to 70 %. Threat intelligence shared anonymously among stakeholders enhances collective defense mechanisms, enabling swift responses to cyberattacks. As an example of using real-time monitoring systems, the U.S. Department of Energy implemented the «Neighborhood Keeper» initiative, which increased monitoring visibility of electrical grids from 5 % to 70 %. This system shares real-time threat information anonymously across stakeholders, enhancing critical infrastructure protection against cyber threats [1]

Network security platforms play a vital role in safeguarding communication systems and operational technologies. Canadian startup CCX Technologies developed «SystemX», a cybersecurity platform for military and aerospace applications. It includes intrusion detection and prevention systems that safeguard military communication networks across air, land, and sea vehicles [2]

Encryption and data protection mechanisms are widely used to secure sensitive information from unauthorized access. Retail and healthcare industries heavily rely on these technologies to protect customer and patient data, respectively. Heal Security, a cybersecurity platform for healthcare, addresses risks associated with data breaches and medical device hacking through continuous monitoring and real-time threat analysis. These measures enhance trust and ensure compliance with stringent data protection regulations. [2]

These examples highlight the integration of advanced technologies like AI, real-time monitoring, and network security across various industries to combat cyber threats effectively.

But in Deloitte report also pointed out several issues about usage of digital technologies, that can increase online risks [1]:

1. Due to great number of digital devices, it is difficult to defend from cyberattacks all of them.
2. The convergence of digital and physical world makes the consequence of cyberattacks harder to predict with more potential damage of attacks.
3. Critical nature of digital infrastructure makes it a target for cybercriminals who see that its owners would be ready to pay ransom to avoid disruption [1].

Despite their effectiveness, digital technologies face limitations in addressing the dynamic nature of cyber threats. Adversaries constantly adapt their tactics, necessitating continuous innovation in cybersecurity tools. Collaborative efforts between governments, private sectors, and academia are essential to foster advancements in areas like quantum cryptography, zero-trust architectures, and AI explainability.

The integration of digital technologies into cybersecurity strategies represents a significant advancement in combating cyberattacks. AI, real-time monitoring, network security, and encryption technologies are instrumental in mitigating risks across various sectors. As cyber threats continue to evolve, sustained innovation and collaboration are crucial to ensuring robust and adaptive cybersecurity frameworks.

References

1. Deloitte Insights Incentives are key to breaking the cycle of cyberattacks on critical infrastructure 08 March 2022. URL: <http://surl.li/vsyfay>.
2. Startus 10 Prominent Cybersecurity Examples in 2024. URL: <https://www.startus-insights.com/innovators-guide/cybersecurity-examples/>

Наукове видання

**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА**

Матеріали
V Міжнародної науково-практичної конференції

3 грудня 2024 року
м. Харків, Україна

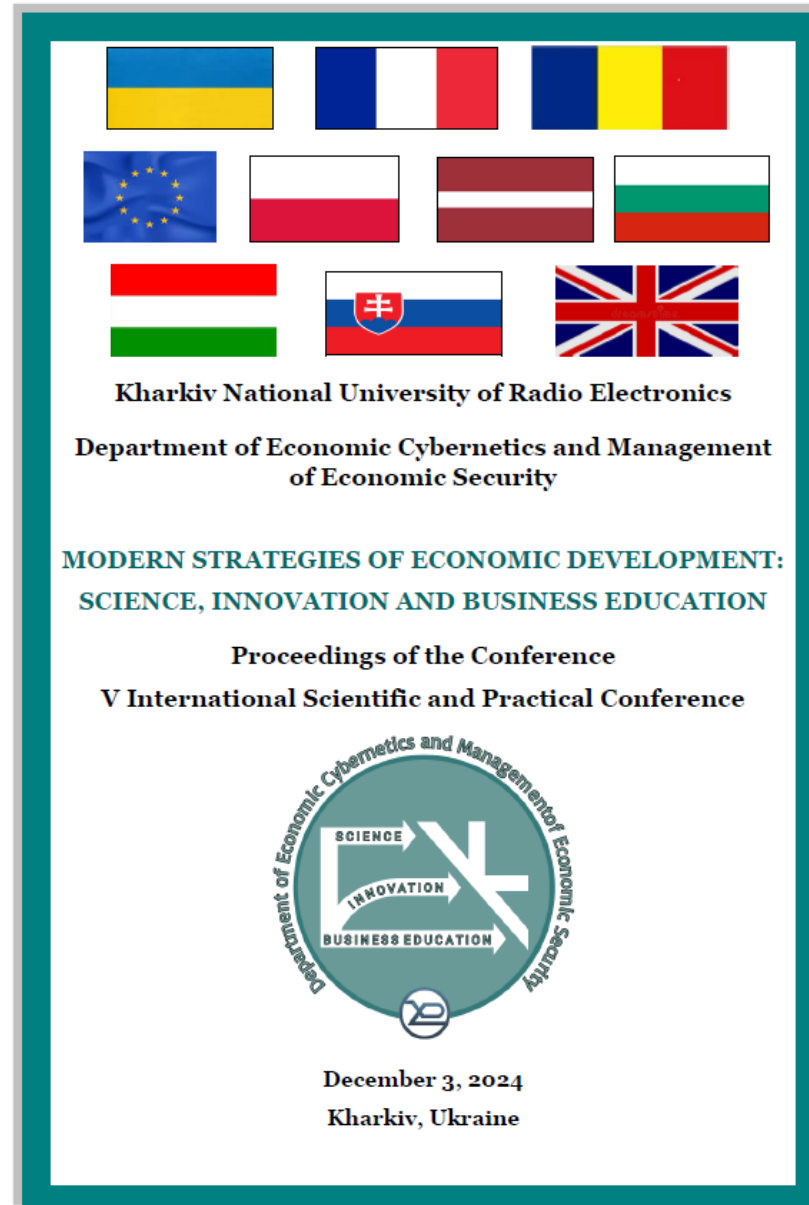
За загальною редакцією
доктора економічних наук, професора Т.В. Полозової

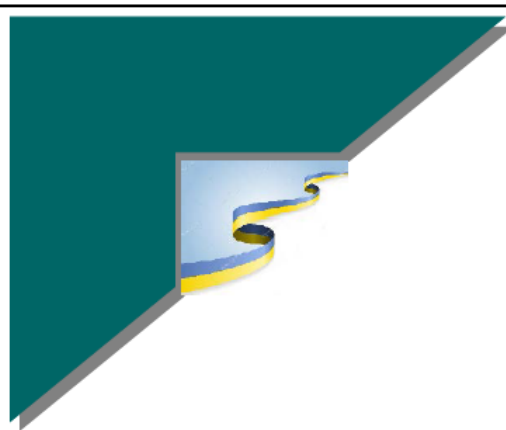
Редактор:
кандидат економічних наук, доцент О.В. Мурзабулатова

Файл надано:
Харківський національний університет радіоелектроніки,
Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою,
61166, Україна, м. Харків, пр. Науки, 14,
тел. (057) 702-14-90,
e-mail: sser.conf@gmail.com

Підп. до друку 20.12.2024. Формат 60x84 1/16.
Друк цифровий. Ум. друк. арк. 8,72.
Тираж 100 прим. Ціна договірна.

Віддруковано в типографії ФОП Андреев К.В.
61166, Харків, вул. Богомольця, 9, кв. 50.
Свідчення про державну реєстрацію
№ 24800170000045020 від 30.05.2003.
ep.zakaz@gmail.com
тел. 063-993-62-73

**СТАЛИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК:
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ТА СТРАТЕГІЧНІ
ПЕРСПЕКТИВИ**

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

**СТАЛИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК:
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ТА СТРАТЕГІЧНІ
ПЕРСПЕКТИВИ**

Колективна монографія

Харків 2024

УДК 330.131
С91

Рекомендовано Науково-технічною радою
Харківського національного університету радіоелектроніки
(протокол від 26.12.2024 № 13)

Рецензенти

Белікова Н. В., доктор економічних наук, професор, Учений секретар Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України.

Маргасова В. Г., доктор економічних наук, професор, директор Науково-дослідного інституту економіки Київського національного університету технологій та дизайну.

Ларіна Т. Ф., доктор економічних наук, професор, декан факультету економічних відносин та фінансів Державного біотехнологічного університету.

Сталий економічний розвиток: інноваційні підходи та стратегічні перспективи: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2024. 432 с.

Монографію присвячено дослідженню особливостей функціонування соціально-економічних систем в контексті цілей сталого розвитку. Висвітлено проблеми господарювання економічних агентів на всіх рівнях управління в умовах цифрової трансформації та протидії гібридним загрозам, питання забезпечення економічної безпеки окремих підприємств, галузей, регіонів та країни в цілому. Монографія є результатом теоретичних і практичних досліджень з удосконалення методологічного та науково-методичного забезпечення функціонування соціально-економічних систем на мікро-, мезо- та макроекономічному рівнях.

Монографія призначена для науковців, викладачів, здобувачів всіх рівнів вищої освіти, фахівців, професіоналів-практиків, які займаються дослідженням механізмів функціонування соціально-економічних систем, напрямів цифрової трансформації в умовах протидії гібридним загрозам, забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни в контексті цілей сталого розвитку.

Відповідальність за зміст та достовірність матеріалів несуть автори. Думка авторів може не співпадати з думкою членів редколегії.

ISBN 978-966-659-401-6
DOI: 10.30837/EK.2024

© Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2024
© Харківський національний університет радіоелектроніки, 2024
© Колектив авторів, 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	6
<i>Ovstuchenko Y.V., Peresada O.V., Budyansky V.S.</i>	
WAYS OF IMPROVING THE FINANCIAL CONDITION OF AN ENTERPRISE AT THE MENTAL LEVEL	9
<i>Romanenkov Yu., Wei Wan, Siusiuk S., Mazepa A.</i>	
NAVIGATING DIGITAL RISKS IN IT COMPANIES: CHALLENGES AND STRATEGIES FOR MITIGATION	18
<i>Stepanenko S., Huo Yin Zhu, Tselik V., Ahazada E.</i>	
MODELING OF ECONOMIC SECURITY INDEX CALCULATION FOR TENCENT COMPANY	30
<i>Wang Honghai</i>	
INFORMATION TECHNOLOGIES AS A COMPONENT OF THE SOCIAL AND COMMUNICATION SUPPORT OF AN ORGANIZATION	48
<i>Zhang Qin</i>	
A HOLISTIC APPROACH TO IMPLEMENTING AN INTEGRATED SUSTAINABILITY MANAGEMENT SYSTEM	57
<i>Безлепкін А.О., Тохтаміши Н.І., Толмачов Д.А., Турчин О.А.</i>	
ЦИРКУЛЯРНА ЕКОНОМІКА ЯК ОСНОВА СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ТА АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	71
<i>Геселева Н.В., Пронюк Г.В., Стіценко Т.Є.</i>	
СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	84
<i>Гришко С.В., Черніков Д.І.</i>	
СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	99
<i>Гуца О.М., Ігуменцева Н.В., Мафуйлов О.В.</i>	
СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ПОБУДОВИ СИСТЕМИ КРІ ТА МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ	110
<i>Довгопол Н.В., Цирілін А.О.</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ОДИН З ПРИНЦИПІВ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ	123

<i>Другова О.С., Гусейнлі Ш.Р. огли</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНТРОЛІНГУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	130
<i>Ду Ханьюй</i>	
СУТНІСТЬ І МІСЦЕ БІЗНЕС-ОСВІТИ В СИСТЕМІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ	144
<i>Кірій В.В., Брюхно О.В., Глушков А.В.</i>	
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	154
<i>Легеза О.М., Тесленко І.В., Полозова О.О., Полозов М.О.</i>	
ВПЛИВ КІБЕРЗАГРОЗ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	167
<i>Мізін Д.С., Вешкін Є.П., Зінов'єв А.П.</i>	
ДІАГНОСТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ.....	177
<i>Мурзабулатова О.В., Сукнов О.М.</i>	
ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	189
<i>Перетлюкова О.В., Полозов О.Б.</i>	
СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВИ.....	198
<i>Полозова Т.В., Гурєєва К.А., Доліна К.А., Бессараб І.В.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РИЗИКІВ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	208
<i>Полозова Т.В., Іванов І.О.</i>	
ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	220
<i>Полозова Т.В., Канунік Є.В., Матвєєва Д.А., Мурсалзаде З.</i>	
ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	233
<i>Полозова Т.В., Ткаченко А.Г., Осадчук І.О., Осадчук М.О.</i>	
МЕХАНІЗМИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В ПРОЦЕСІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ.....	248
<i>Полозова Т.В., Харченко В.В.</i>	
СУЧАСНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	262
<i>Помогалова Н.В., Худяков Д.Л., Герасимюк Д.Ю.</i>	
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.....	274

<i>Приймільнова І.Б., Пересада О.В.</i>	
СИСТЕМИ ВИМІРЮВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	286
<i>Салманов Ельбей Зака огли</i>	
ОБГРУНТУВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО УПРАВЛІННЯ МІЖКУЛЬТУРНИМИ КОМУНІКАЦІЯМИ.....	297
<i>Соколова Л.В., Горгуль К.Р.</i>	
МЕТОДИ РЕЙТИНГУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	306
<i>Соколова Л.В., Деменчук В.Д.</i>	
АНАЛІЗ КЛЮЧОВИХ ХАРАКТЕРИСТИК ІННОВАЦІЙНИХ ЛОГІСТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ.....	322
<i>Соколова Л.В., Орлов В.Б.</i>	
НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	335
<i>Соколова Л.В., Соловійов М.С.</i>	
ПРОГНОЗУВАННЯ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ЯК МЕТОД ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	344
<i>Степаненко С.В., Леоненко О.В., Мар'єнко О.М., Красномоєць Г.О.</i>	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ПРИБУТКОВОСТІ ТА ОПТИМАЛЬНОГО РОЗПОДІЛУ БАНКІВСЬКИХ РЕСУРСІВ.....	354
<i>Тардаскіна Т.М.</i>	
КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА РОЗВИТКУ ІТ-ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ.....	365
<i>Тардаскіна Т.М., Толкачова Г.В., Терешко Ю.В.</i>	
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ОПЕРАТОРА ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ З УРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	377
<i>Шейко І.А., Мартиненко М.С., Неронов П.Є., Кузовкіна К.Р.</i>	
РИЗИКИ КІБЕРБЕЗПЕКИ ДЛЯ СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ.....	389
<i>Шейко І.А., Степаненко Р.Д., Батіг В.В.</i>	
РИЗИКИ ТА ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ.....	399
<i>Штанько В.І., Мартиненко М.С.</i>	
ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ЦІННОСТІ ПРАЦІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	412
<i>Штанько В.І., Полозов О.Б., Галін П.К.</i>	
СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ НА РИНКУ ПРАЦІ.....	420

DOI: <https://doi.org/10.30837/EK.2024.030>

Степаненко С.В.,

к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою,

Харківський національний університет радіоелектроніки

<https://orcid.org/0000-0002-6132-328X>

Леоненко О.В.,

здобувач вищої освіти,

Харківський національний університет радіоелектроніки

<https://orcid.org/0009-0008-2016-4199>

Мар'єнко О.М.,

здобувач вищої освіти,

Харківський національний університет радіоелектроніки

<https://orcid.org/0009-0006-6388-1521>

Красномовець Г.О.,

здобувач вищої освіти,

Харківський національний університет радіоелектроніки

<https://orcid.org/0009-0008-9712-8989>

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ПРИБУТКОВОСТІ ТА ОПТИМАЛЬНОГО РОЗПОДІЛУ БАНКІВСЬКИХ РЕСУРСІВ

Сучасна банківська система стикається з викликами, пов'язаними зі зростаючою конкуренцією, регуляторними вимогами та необхідністю забезпечення стабільної прибутковості. Ефективне управління банківськими ресурсами є одним із ключових факторів успіху фінансових установ. Оптимальний розподіл ресурсів дозволяє не лише забезпечити стабільний дохід, але й зменшити ризики, пов'язані з операційною діяльністю.

Теоретичні та практичні аспекти управління банківськими ресурсами розглядалися у роботах багатьох науковців. Так, аспекти формування ресурсного потенціалу банківської системи України та управління фінансовими ресурсами банківських установ досліджувалися такими авторами, як Н. Ю. Мельничук, С. С. Ковальчук [1], К. Л. Ларіонова, Г. І. Капінос, Д. О. Балактіонова [2], В. В. Кудряшова, О. В. Лиса [3], Є. С. Несенюк, І. А. Журавель, В. П. Яковенко [4], О. М. Посаднєва, Т. М. Повод [5]. Теоретико-методичні аспекти формування та аналізу прибутку комерційних банків висвітлено у роботах багатьох науковців, серед яких В. А. Костюк, О. В. Файчук, В. В. Цищюра [6], Т. Г. Кубах, Н. А. Дехтяр, В. О. Шенкаренко [7], Н. П. Дуброва, Я. І. Процик [8]. Практичні аспекти дослідження прибутковості банківських установ розглядалися у наукових роботах таких авторів, як Н. П. Дуброва, Г. В. Крюкова [9], С. В. Качула, М. А. Жучик [10], О. В. Левкович, Ю. Ю. Райгородська [11]. Проблематиці управління банківськими ресурсами на основі використання економіко-математичних методів моделювання приділено увагу таких науковців, як Ю. Ю. Онопрієнко [12], О. Л. Шелест, О. В. Скрипниченко [13], І. Г. Аберніхіна, Н. В. Валенюк, Г. О. Суботіна [14]. Однак попри таку кількість досліджень, серед науковців ще не сформувався єдиний підхід до оцінки прибутковості та оптимального розподілу банківських ресурсів, що обумовлює необхідність подальшого наукового пошуку у даній проблематиці.

Прибутковість операцій є ключовим показником, який відображає здатність банківської установи ефективно управляти своїми ресурсами для отримання доходу. Для забезпечення стабільного розвитку банк повинен не лише генерувати прибуток, але й ефективно контролювати витрати та ризики.

До основних складових оцінки прибутковості банківських ресурсів відносяться:

– чистий дохід від кредитних і депозитних операцій;

- доходи від інвестиційної діяльності;
- операційні витрати.

На чистий дохід від кредитних і депозитних операцій впливають багато факторів:

- рівень процентної ставки за кредитами та депозитами;
- обсяг кредитного портфеля та депозитної бази;
- якість активів (обсяг проблемних кредитів може зменшити дохідність).

Інвестиційна діяльність банку спрямована на досягнення прибутковості за допомогою розміщення ресурсів у цінні папери, облігації, інвестиційні фонди тощо. Рівень доходності інвестиційної діяльності банку залежить від: типу інструментів (облігації, акції); тривалості інвестицій; макроекономічної ситуації. Наприклад, державні облігації з фіксованою доходністю мають низький рівень ризику, але й обмежений дохід, тоді як акції великих корпорацій забезпечують потенційно вищу доходність, але й супроводжуються підвищеним ризиком.

Слід зазначити, що ефективність банку значною мірою залежить від оптимізації операційних витрат. Основні статті витрат включають обслуговування клієнтів (заробітна плата, оренда, технічне обслуговування), маркетинг і просування для залучення клієнтів та розвиток IT-інфраструктури, що забезпечує автоматизацію процесів і захист даних. Раціональне розподілення цих витрат сприяє підвищенню прибутковості та конкурентоспроможності банку.

Оцінка прибутковості банківських ресурсів є важливим елементом управління банківською діяльністю. Вона дозволяє визначити ефективність використання залучених і власних коштів, а також забезпечити оптимальний баланс між доходністю та ризиками.

До основних факторів, що впливають на прибутковість банківських ресурсів, відносяться:

- структура ресурсної бази (баланс між власними та залученими ресурсами);
- якість активів (частка непрацюючих активів, що знижують доходність);
- собівартість ресурсів (вартість залучених коштів, зокрема депозитів та кредитів);
- ефективність управління ризиками (мінімізація втрат через кредитні, валютні або операційні ризики);
- макроекономічні умови (вплив інфляції, регуляторної політики та загальної економічної ситуації).

Оцінка прибутковості може здійснюватися різних банківських ресурсів, до яких відносяться:

- власний капітал (внески акціонерів, нерозподілений прибуток; основний інструмент для покриття ризиків та забезпечення ліквідності);
- залучені ресурси (депозити фізичних і юридичних осіб; міжбанківські кредити, облігаційні випуски);
- запозичені ресурси (кредити від міжнародних фінансових інституцій або інших банків).

Для оцінки прибутковості банківських ресурсів використовуються такі основні показники:

- показники доходності;
- показники ефективності управління ресурсами;
- показники ризиків.

До показників доходності належать:

1) рентабельність активів (ROA) відображає, скільки чистого прибутку банк отримує з кожної гривні активів, та розраховується за формулою:

$$ROA = \frac{\text{ЧП}}{\text{СА}} \cdot 100, \quad (1)$$

де ЧП – чистий прибуток;

СА – середні активи;

2) рентабельність власного капіталу (ROE) характеризує ефективність використання власного капіталу банку та розраховується за формулою:

$$ROE = \frac{\text{ЧП}}{\text{БК}} \cdot 100, \quad (2)$$

де БК – власний капітал;

3) чиста процентна маржа (NIM) демонструє ефективність управління процентними доходами та витратами та розраховується за формулою:

$$NIM = \frac{\text{ЧПД}}{\text{СА}} \cdot 100, \quad (3)$$

де ЧПД – чистий процентний дохід;

4) чистий спред – це різниця між середньою доходністю активів та середньою вартістю залучених ресурсів.

Група показників ефективності управління ресурсами містить такі показники та коефіцієнти:

1) коефіцієнт використання ресурсів показує частку залучених ресурсів, яка активно використовується для отримання прибутку, та розраховується за формулою:

$$КВР = \frac{АР}{ЗР} \cdot 100, \quad (4)$$

де АР – активні ресурси;

ЗР – загальні ресурси.

2) операційна ефективність характеризує співвідношення між операційними витратами та операційними доходами.

3) коефіцієнт ліквідності, характеризує здатність банку виконувати зобов'язання в короткостроковій перспективі.

Показники ризиків включають:

– кредитний ризик (частка непрацюючих кредитів (NPL) у загальному кредитному портфелі);

– ризик ліквідності (здатність банку покривати короткострокові зобов'язання за рахунок ліквідних активів);

– процентний ризик (вплив змін процентних ставок на доходність активів і пасивів).

Одним з найважливіших напрямів управління банківськими установами є оптимальний розподіл їх ресурсів, що дозволяє ефективно використовувати фінансові ресурси для забезпечення балансу між доходністю, ризиками та ліквідністю. Це стає можливим за умов дотримання основних принципів оптимального розподілу банківських ресурсів, що зображено на рис. 1.

Рисунок 1 – Принципи оптимального розподілу банківських ресурсів

Джерело: розроблено авторами.

Метою діяльності комерційного банку є отримання максимального прибутку за умови прийнятної рівня ризику. Це досягається шляхом інвестування ресурсів у найприбутковіші фінансові інструменти, такі як високодохідні кредити, інвестиції в облігації або акції. Важливим аспектом тут є ретельний аналіз співвідношення «прибутковість-ризик», що дозволяє уникати надмірного ризику. Наприклад, надання споживчих кредитів може забезпечувати високий дохід, але супроводжується ризиком неплатоспроможності позичальників, що вимагає детального моніторингу та використання інструментів хеджування.

Диверсифікація є ключовою стратегією для зменшення фінансових ризиків. Банки уникають надмірної концентрації активів у певних секторах економіки, валютах чи географічних регіонах. Наприклад, портфель банківських кредитів розподіляється між споживчими, корпоративними, іпотечними та іншими видами кредитування. Такий підхід мінімізує втрати у випадку фінансових труднощів в окремих секторах. Інвестиційні активи банку також розподіляються між різними фінансовими інструментами: державними облігаціями, корпоративними цінними паперами, іноземними активами тощо.

Забезпечення ліквідності є критично важливим для виконання короткострокових зобов'язань банку перед вкладниками та партнерами. Для цього певна частина активів банку повинна бути високоліквідною, наприклад, готівкові кошти, депозити в центральному банку чи легко реалізовані цінні папери. Надмірна ліквідність, однак, може знижувати прибутковість, тому банки прагнуть до оптимального співвідношення між ліквідними активами та інвестиціями в менш ліквідні, але дохідніші проєкти.

Принцип відповідності активів і пасивів передбачає узгодження строків погашення зобов'язань із термінами активів. Наприклад, якщо банк залучає короткострокові депозити, він не може інвестувати їх у довгострокові активи без ризику дефіциту коштів у майбутньому. Для цього використовуються інструменти управління строковою структурою, такі як складання балансу ліквідності, аналіз розривів строків (gap analysis) і стрес-тестування.

Ефективне управління фінансовими ресурсами банку є складним завданням, яке вимагає застосування науково обґрунтованих підходів.

Серед методів оптимального розподілу банківських ресурсів можна виділити такі групи:

- економіко-математичні моделі (лінійне програмування; моделі багатокритеріальної оптимізації; динамічне програмування; модель Марковіца (портфельний підхід));
- аналітичні методи (метод коефіцієнтів; метод порівняльного аналізу);
- стратегічні методи (АВ-СА аналіз; метод сценарного аналізу; диверсифікація інструментів).

Економіко-математичні моделі стали незамінним інструментом для керівників банків, дозволяючи їм приймати обґрунтовані рішення щодо розподілу капіталу, управління активами та пасивами, мінімізації ризиків та підвищення прибутковості. Лінійне програмування – один з найпоширеніших методів, який допомагає знайти оптимальний розподіл обмежених ресурсів. В банківській сфері його використовують для визначення найвигіднішого співвідношення між різними активами, такими як кредити, інвестиції чи депозити. Цей метод дозволяє максимізувати прибуток банку за умови дотримання певних обмежень, таких як підтримка ліквідності, дотримання нормативів та контроль ризиків.

Економіко-математичне моделювання є більш комплексним підходом, який враховує специфічні особливості діяльності банку, включаючи регуляторні вимоги та особливості ринкового середовища. Такі моделі дозволяють враховувати різноманітні фактори, такі як регулювання ліквідності, галузеві обмеження та макроекономічні чинники.

За допомогою економіко-математичних моделей банки можуть прогнозувати вплив змін зовнішнього середовища на їхню діяльність та розробляти відповідні стратегії.

Застосування математичних моделей в банківській сфері дозволяє [12-14]:

- оптимізувати розподіл ресурсів;

- зменшити ризики;
- підвищити прибутковість;
- приймати більш обґрунтовані управлінські рішення;
- забезпечити стабільність діяльності банку.

Моделі багатокритеріальної оптимізації дозволяють враховувати кілька цілей одночасно (доходність, ліквідність, ризик). Наприклад, метод зважених коефіцієнтів дозволяє визначити пріоритетність кожного критерію.

Динамічне програмування використовується для оптимізації розподілу ресурсів у часі (наприклад, у довгостроковому плануванні).

Модель Марковіца (портфельний підхід) фокусується на аналізі співвідношення між ризиком та доходністю різних видів активів. Метою є створення такого набору інвестицій, який забезпечить цільовий рівень прибутковості за мінімального ризику. За допомогою портфельної теорії банки можуть розподілити кошти між більш ризиковими, але й більш дохідними активами, та менш ризиковими, але й менш дохідними. Це дозволяє збалансувати інтереси вкладників та акціонерів.

Серед аналітичних методів широке розповсюдження отримав метод коефіцієнтів, що враховує використання співвідношення між активами та пасивами для визначення оптимальної структури активів. Наприклад, підтримка співвідношення між ліквідними активами та короткостроковими зобов'язаннями на рівні, встановленому регулятором.

Метод порівняльного аналізу передбачає порівняння структури активів і пасивів з іншими банками або середньогалузевими показниками, визначення пріоритетних напрямів інвестування ресурсів.

До групи стратегічних методів відноситься АВ-СА аналіз, що передбачає визначення ключових напрямів використання ресурсів: А – високоприбуткові активи (наприклад, корпоративні кредити); В – середньоприбуткові активи (наприклад, державні облігації); С – активи з низькою прибутковістю, але високою ліквідністю (готівка, рахунки в центральному банку).

Метод сценарного аналізу передбачає моделювання різних сценаріїв розвитку ринку для визначення найкращого варіанта розподілу ресурсів.

Диверсифікація інструментів використовується з метою розподілу ресурсів між коротко- та довгостроковими активами, а також збалансування кредитного портфеля за галузями, регіонами чи типами позичальників.

У результаті проведених досліджень можна зробити висновок, що оцінка прибутковості банківських ресурсів є багатовимірним процесом, що включає аналіз доходності, ефективності використання ресурсів та рівня ризиків. Використання інтегрованого підходу дозволяє банкам формувати стійкі стратегії, підвищувати свою конкурентоспроможність і забезпечувати стабільний прибуток у довгостроковій перспективі. Оптимальний розподіл банківських ресурсів базується на комплексному використанні економіко-математичних, аналітичних і стратегічних методів. Ефективне застосування цих підходів дозволяє банківським установам підтримувати стабільність, підвищувати доходність і мінімізувати ризики, забезпечуючи стійкість і конкурентоспроможність на фінансовому ринку.

Перелік джерел посилання

1. Мельничук Н. Ю., Ковальчук С. С. Депозитна діяльність банківських установ у контексті формування їхньої ресурсної бази. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. № 1. С. 163-167.
2. Ларіонова К. Л., Капінос Г. І., Балактіонова Д. О. Проблеми формування фінансових ресурсів банківської системи України в умовах фінансової нестабільності. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 6. С. 7-16.
3. Кудряшова В. В., Лиса О. В. Окремі аспекти формування ресурсного потенціалу банківської системи України. *Бізнес-навігатор*. 2021. Вип. 6. С. 143-147.
4. Несенюк Є. С., Журавель І. А., Яковенко В. П. Управління фінансовими ресурсами банківських установ і страхових компаній: інтеграційний аспект. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. Вип. 2. С. 86-90.

5. Посаднева О. М., Повод Т. М. Вплив деструктивних факторів зовнішнього середовища на обсяг залучених ресурсів банківської системи України. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. Вип. 18. С. 231-237.

6. Костюк В. А., Файчук О. В., Цицюра В. В. Факторний аналіз прибутку комерційного банку. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 48. С. 246-250.

7. Кубах Т. Г., Дехтяр Н. А., Шенкаренко В. О. Управління формуванням прибутку банку. *Бізнес Інформ*. 2023. № 11. С. 257-265.

8. Дуброва Н. П., Процик Я. І. Управління прибутком комерційного банку в сучасних умовах. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2023. № 21. С. 18-24.

9. Дуброва Н. П., Крюкова Г. В. Ключові аспекти аналізу прибутковості банку. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*. 2021. № 11(3). С. 105-111.

10. Качула С. В., Жучик М. А. Теоретико-практичний аспект дослідження прибутковості комерційного банку. *Ефективна економіка*. 2022. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_10_15.

11. Левкович О. В., Райгородська Ю. Ю. Удосконалення банківських послуг з метою підвищення їх прибутковості. *Ефективна економіка*. 2023. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_5_62

12. Онопрієнко Ю. Ю. Моделювання прибутковості як цільової стратегії управління фінансами банку. *Економіка та держава*. 2020. № 11. С. 116-120.

13. Шелест О. Л., Скрипниченко О. В. Вдосконалення стратегії управління прибутковістю банку з використанням імітаційної моделі. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_12_22.

14. Аберніхіна І. Г., Валенюк Н. В., Суботіна Г. О. Вдосконалення моделі прогнозування прибутку банку з використанням кореляційно-регресійного аналізу. *Бізнес-навігатор*. 2020. Вип. 2. С. 79-86.

DOI: <https://doi.org/10.30837/EK.2024.031>

Тардаскіна Т.М.,

к.е.н., доцент кафедри менеджменту та маркетингу,

Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3818-7029>

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА РОЗВИТКУ ІТ-ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Внаслідок глибокого проникнення інформаційних технологій (ІТ) у соціально-економічну сферу вони стали життєзабезпечувальними для будь-якої країни. Виробники ІТ створюють інфраструктуру для конкурентоспроможного функціонування національних підприємств та взаємодії у суспільстві і державі, є джерелом технологічних і бізнес інновацій та прогресу. У сучасних ринкових умовах ІТ-галузь займає особливе місце: разом зі сферою комунікаційних технологій слугує підґрунтям цифрової трансформації економіки у напрямку довгострокового сталого розвитку; без її досягнень складно уявити прорив на ринку високіх технологій і конкурентоздатність національної економіки. Інноваційний, інфраструктурний характер і залучення все більшого числа споживачів ІТ-продуктів і ІТ-послуг дозволяють галузі займати передові позиції по темпах зростання і розвитку у порівнянні з традиційними галузями, ставлять до ряду пріоритетних напрямів політики модернізації країни. З огляду зазначеного та жорсткої міжнародної конкуренції виникає гостра потреба здійснення ривка у розвитку і зростанні ІТ-галузі в Україні випереджаючими темпами. Для досягнення таких амбітних завдань необхідні, передусім, дані з її сучасного стану і тенденцій розвитку в якості обґрунтування оптимальних управлінських рішень при русі до успіху.

Проблематика розвитку ІТ-галузі, її ролі у формуванні національної економіки та впливу на глобальні процеси привертала увагу багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Теоретичні основи цифрової трансформації та

Наукове видання

**СТАЛИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК: ІННОВАЦІЙНІ
ПІДХОДИ ТА СТРАТЕГІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ**

Колективна монографія

За загальною редакцією
доктора економічних наук, професора Т.В. Полозової

Редактор
кандидат економічних наук, доцент О.В. Мурзабулатова

Комп'ютерна верстка – Мурзабулатова О.В.

Матеріали збірника публікуються в авторському варіанті

Файл надано:
Харківський національний університет радіоелектроніки,
Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою,
61166, Україна, м. Харків, пр. Науки, 14,
тел. (057) 702-14-90,
e-mail: sser.conf@gmail.com

Підп. до друку 25.12.2024. Формат 60x84 1/16.
Друк цифровий. Ум. друк. арк. 25,11.
Тираж 100 прим. Ціна договірна.

Віддруковано в типографії ФОП Андреев К.В.
61166, Харків, вул. Богомольця, 9, кв. 50.
Свідчення про державну реєстрацію
№ 24800170000045020 від 30.05.2003.
ep.zakaz@gmail.com
тел. 063-993-62-73